

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
КИРИЛО - МЕТОДИЕВСКИ НАУЧЕН ЦЕНТЪР
CYRILLO - METHODIAN RESEARCH CENTRE
BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

София 1000, п.к. 432, ул. „Московска“ 13, тел. 987 02 61/ BG, Sofia 1000, P.O.B. 432, Moskovska str. 13, tel. (359 2) 987 02 61
e-mail: kmnc@bas.bg ; fax: (359 2) 986 69 62

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА КИРИЛО-МЕТОДИЕВСКИЯ НАУЧЕН ЦЕНТЪР ПРИ БАН ЗА 2018 Г.

1. ПРОБЛЕМАТИКА НА ЗВЕНОТО

1.1. Преглед на изпълнението на целите (стратегически и оперативни) на звеното, оценка и анализ на постигнатите резултати и на перспективите на звеното в съответствие с неговата мисия и приоритети, съобразени с утвърдените научни тематики.

Кирило-Методиевският научен център (КМНЦ) е академично специализирано звено към Българската академия на науките (БАН) в рамките на научно направление „Културно-историческо наследство и национална идентичност“. Основната му дейност е свързана с изпълнение на научноизследователски задачи, допълнена с активна обществена, популяризаторска и координаторска дейност. В изпълнение на своята мисия КМНЦ развива богат спектър от мултидисциплинарни изследвания, свързани с всички аспекти на Кирило-Методиевото дело, което има огромно значение за цялостния исторически път на България и е един от най-важните фактори за съхраняването на народностната и националната идентичност на българския народ. Неговото опазване и развитие е и най-големият принос на българите в европейската и световната писмена култура.

През 2018 г. екипът на КМНЦ продължи да работи в изпълнение на основните си **ПРИОРИТЕТИ**, заложи в перспективата на **Националната стратегия за развитие на науката в България 2017-2030**: 1. Издирване и комплексно изследване на кирило-методиевските извори в средновековни ръкописи от IX до XVIII в. и старопечатни книги,

съхранявани в български и в чуждестранни книгохранилища, и издаване на славянските, гръцките, латинските и романо-германските извори; 2. Комплексно проучване на кирило-методиевските традиции от IX в. до днес в България и в Европа; 3. Изследване на славянската писменост като система и нейното функциониране в Европа от възникването ѝ до наши дни; 4. Популяризиране на Кирило-Методиевото дело и традиции в полза на българското общество като част от изграждането на новото европейско общество на знанието; 5. Отстояване в международен план на научната истина по отношение на спорните проблеми на Кирило-Методиевото дело.

В изследователската парадигма на КМНЦ основно място заемат интердисциплинарните проучвания (лингвистични, литературоведски, палеографски, кодикологически, богословски, исторически, културологически и пр.) и свързаните с тях обществени дейности. Това са например: изготвянето на научни монографии, студии и статии, печатани в страната и в най-престижните международни специализирани издания; разработването на различни по тип проекти (социални и строго научни, индивидуални и колективни, национални и международни); участието в национални и международни форуми; подготвянето на научнопопулярни публикации и на различни по тип обществени изяви; преподавателска дейност и подготовка на бъдещи специалисти; участие в експертни органи в областта на науката и висшето образование; подготовка на рецензии, становища, отзиви и други експертиси в различни по тип процедури. Резултатите от тези дейности ежегодно се отчитат в Системата SONIX на БАН.

1.2. Изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 – извършени дейности и постигнати резултати по конкретните приоритети

Дейността на сътрудниците на КМНЦ е изразена в следните насоки: научноизследователска, приложна, учебна, организационна и експертна.

I. Научноизследователска дейност: а) През 2018 г. са излезли от печат 1 индивидуална научна монография, 1 колективна научна монография, 2 сборника с доклади от конференции, 1 сборник със събрани трудове на учен от КМНЦ и 2 сборника с обществена насоченост (като 2 от книгите са издадени в престижни академични издателства в Полша и в Словакия); б) През 2018 г. са обнародвани общо 74 научни студии

и статии на сътрудници на Центъра, от които 16 в чуждестранни научни поредици и издания, а 24 са индексирани в световната мрежа за рефериране и индексирание, призната от БАН. Те са отпечатани общо в 11 страни – Белгия, България, Италия, Литва, Полша, Русия, Сърбия, САЩ, Унгария, Хърватия, Чехия (срв. Приложение 1); в) През 2018 г. 54 научни изследвания са представени на 30 форума: 6 национални конференции; 1 национална конференция с международно участие; 23 международни научни форума, на 7 от които КМНЦ е бил организатор или съорганизатор. Тези форуми са проведени на територията на 8 страни – България, Гърция, Италия, Полша, Русия, Словакия, Сърбия, Финландия; г) Сътрудниците на Центъра са взели участие в 11 международни и национални проекта на звеното, а осем изследватели са работили по други 11 проекта, външни за звеното; д) Съставителска и редакционна дейност: 8 сътрудници на Центъра са участвали като съставители или редактори на общо 6 научни сборника, 4 научни списания, 3 научни сборника, издадени в България и чужбина (Краков и Познан, Полша).

Своеобразно доказателство за научната дейност на Центъра е фактът, че за отчетения период 131 публикации на учени от КМНЦ са цитирани общо 182 пъти, включително в авторитетни международни издания в Германия, Италия, Литва, Полша, Русия, Украйна, САЩ, както и в електронни публикации (Приложение № 2).

II. Приложна дейност: Екипът на КМНЦ се стреми да представи пълна и актуална информация за българското културно наследство, свързано с Кирило-Методиевото дело, пред българската и международната общественост. Тази задача е в основата на няколко типа дейности:

1. Подготвяне и реализация на тематични изложби: КМНЦ разполага с няколко собствени изложби, създадени по конкретни поводи в последните няколко години и които всяка година се експонират в културни институции в страната и в чужбина. Тази година бяха създадени и реализирани две нови изложби на тема: „Възрожденски щампи и йерусалимии“ и „Образите на св. Седмочисленици в съвременната българска иконопис“.

2. Научнопопулярни публикации: през 2018 г. от печат са излезли 3 публикации, 1 превод на книга и 1 авторска книга на сътрудници на Центъра.

3. Научнопопулярни лекции, интервюта в пресата, участие в радио- и телевизионни предавания: през 2018 г. 15 от сътрудниците на Центъра са имали общо 42 публични изяви

и изказвания по актуални за обществото въпроси, част от които излъчени в най-престижните медии на страната (БНТ, БНР, БТВ, Bulgaria on air, Радио Фокус).

4. Организиране на различни по тип събития: през 2018 г. КМНЦ съвместно с НМ „Земята и хората“ по традиция отбеляза 14 февруари, деня на Успението на Константин-Кирил Философ, като ден за отдаване почит към неговото дело. На този ден в НМ „Земята и хората“ си дават среща творци и преподаватели, ученици, студенти и граждани. Тази година на събитието беше представено първото критическо издание на Четириевангелието на цар Иван Александър (т.нар. Лондонското четириевангелие), издадено от КМНЦ, имаше и тържествен концерт на старобългарски песнопения с участието на мъжкия вокален ансамбъл „Аноним“ и на хора за старинна българска музика при НГДЕК „Константин Кирил Философ“ (<http://artsofia.bg/bg/events/2018/02/14/tyrjestven-koncert-v-pamet-na-sv-konstantin-kiril-filosof?fbclid=IwAR2LbPxssRjLisc-eb7KCzjoffBICRDGJQ5QLL64Gbo9OfIbDuyjHIWLIII>).

През 2018 г. КМНЦ, в партньорство с ОУ „Иван С. Тургенев“, гр. Разград, за първи път организира от 18 до 29 юни двуседмично обучение по български език за 39 деца и 10 учители от Българо-украинския културно-образователен център „Медия“, гр. Одеса (Украйна). Обучението се осъществи по силата на Министерско постановление № 103 от 1993 г. за осъществяване на образователна дейност сред българите в чужбина – всички лица с българска народност, живеещи поотделно или в български общности, имат право на двуседмичен квалификационен курс в България (http://bnr.bg/radiobulgaria/post/100988807/deca-ot-ukraina-uchat-balgarski-ezik-v-razgrad?fbclid=IwAR0dun2ZVq1vpxvh9bqFYvB1vAXIthO0CRQLiSr2hBQhDk8rzRc-r8iOa_c).

С Работно ателие за иконопис КМНЦ се включи отново в Европейската нощ на учените, проведена на 28 септември 2018 г. Тази инициатива се осъществи по проект К-ТРИО 3, финансиран от Европейската комисия по дейностите „Мария Склодовска-Кюри“ на програма „Хоризонт 2020“.

5. Учебна дейност: подробно представена в т. 4.

III. Организационна и експертна дейност: 1. Организационна дейност: а) През 2018 г. 4 учени от Центъра са взели участие в експертни органи в областта на науката и висшето образование; б) Трима учени от КМНЦ са участвали в органи на управление на научни учреждения, организации и университети (по-подробно в т. 1.4).

2. Експертна дейност: а) През 2018 г. 7 учени от Центъра са взели участие с рецензии и становища по процедури за образователно ниво, научни степени и академични

длъжности; б) Също 9 учени от КМНЦ са изготвили общо 54 рецензии за книги, статии и проекти за нуждите на специализирани списания, образователни и министерски институции.

3. Членство в специализирани научни звена: а) През 2018 г. сътрудниците на КМНЦ са били организатори и съорганизатори на 6 научни форума, 5 от които – международни, 1 чуждестранен (Рим, Италия), както и на 1 школа за обучение по български език; б) През 2018 г. 10 сътрудници на КМНЦ са били членове на редакционните колегии на общо 14 научни поредици и списания с международна и национална насоченост; в) За отчетния период общо 15 сътрудници на КМНЦ са членували в 25 научни организации, от които 18 с международен и 5 – с национален обхват, както и в 2 чуждестранни организации.

1.3. Полза / ефект за обществото от извършваните дейности

През 2018 г. КМНЦ продължи да извършва в полза на българското общество различна по тип научна, експертна и популяризаторска дейност с цел поддържане на параметрите на неговата културна идентичност – като част от националната система за съхранение и междупоколенческо предаване на културното наследство. В тази връзка, следвайки Стратегията на БАН за комуникация с обществото, в Центъра бяха предприети конкретни действия и бе приета Комуникационната програма на КМНЦ „София – европейска столица на кирилицата“ (с ръководител гл. ас. д-р Е. Зашев). В нейните рамки бяха проведени редица концерти, представяния на книги, обучения, участия на сътрудниците на различни събития и представяния в масмедииите, които през тази година имаха широк медиен отзвук.

Благодарение на създадените през годините изложби и на тяхното експониране в различни градове в страната и чужбина КМНЦ продължи последователната си политика за популяризиране на научни знания в противовес на тенденциите към унифициране на културните процеси и постепенното заличаване на националната памет. Дейността на КМНЦ едновременно с това залага и на идеята да покаже българското културно наследство като част от многообразието на европейската култура.

Своеобразно доказателство за положените усилия е и специалната награда, която получи проф. Климента Иванова от Портал „Култура“ на 1 ноември 2018 г., в Деня на народните будители, за принос в областта на литературата и хуманитаристиката: „заради

нейния изключителен принос в текстологията на старобългарската литература и гражданската ѝ позиция в отстояването на истината в трудни и смутни времена“.

(http://kultura.bg/web/%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%88%D0%BD%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%BB-%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0-2018/?fbclid=IwAR0mGfrVN03f5INn_owwVM7exCAIIsqBkpSGiwLazNDIDvx6IukDodoWH_I).

КМНЦ поддържа също постоянно актуална информация за своята дейност на интернет страницата си (<http://www.kmnc.bg/>) и на страницата на БАН (<http://www.bas.bg/>).

Участието в социалните мрежи (във Фейсбук на адрес: <https://www.facebook.com/KiriloMetodievskiNaucenCentrPriBan/?ref=hl>) позволява да се осъществи пълноценна връзка с общността и да се отговори на нейните очаквания и изисквания.

1.4. Взаимоотношение с други институции

През 2018 г. КМНЦ поддържаше връзки с различни институции в страната и чужбина при изпълнение на своите задачи. Особено интензивни бяха отношенията с Министерството на външните работи, Министерството на образованието и науката, Министерството на културата, Столична община, Представителството на Европейската комисия в София, регионални културни институции. През отчетния период:

1. Трима от сътрудниците на Центъра са били членове на експертни комисии в Министерството на образованието и науката (МОН): проф. д-р В. Желязкова като председател на ВНЕК по Двустранно сътрудничество към Фонд „Научни изследвания“ (ФНИ) на МОН; доц. дин Д. Чешмеджиев като член на Комисията за финансиране на конференции към ФНИ на МОН и проф. д-р С. Бърлиева като член на Национална експертна комисия за селекция на студенти и специализанти в чужбина, също към МОН.

2. Петима от сътрудниците на Центъра са били поканени за рецензенти на проекти в конкурсните сесии на ФНИ: проф. д-р В. Желязкова, доц. д-р Б. Мирчева, доц. д-р Д. Найденова, доц. д-р С. Баталова и гл. ас. д-р Н. Ганчева.

3. Двама учени са участвали в органи на управление на научни учреждения, организации и университети: проф. д-р С. Бърлиева, член на Управителния съвет на Центъра за върхови постижения „Наследство Бг“; гл. ас. д-р Е. Зашев, член на Експертния съвет на Центъра за образователни инициативи.

4. Доц. д-р М. Иванова е командирована от МОН като лектор по български език и култура в Познанския университет „Адам Мицкевич“ (Полша).

5. Проф. д-р С. Бърлиева е оценител към Министерския съвет на словашката република (Agentura na podporu vyskumu a vyvoja – Bratislava, Slovak Republic, <http://www.apvv.sk/>);

1.5. Общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата (с илюстрации и съпътстващ текст)

1.5.1. Практически дейности, свързани с работата на национални, правителствени и държавни институции, индустрията, енергетиката, околната среда, селското стопанство, национални културни институции и др. (относими към получаваната субсидия)

През 2018 г. Кирило-Методиевският научен център няма такава дейност.

1.5.2. Проекти, свързани с общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата и обществото, финансирани от национални институции (без Фонд „Научни изследвания“), програми, националната индустрия и пр. – до ТРИ най-значими проекта (заглавие на проекта, програма, по която се финансира, координатор и постигнати резултати).

Един от най-големите успехи на КМНЦ през 2018 г. е включването му в два нови широкомащабни национални проекта:

1. „Национална интердисциплинарна изследователска е-инфраструктура за ресурси и технологии за българското езиково и културно наследство, интегрирана в рамките на европейските инфраструктури CLARIN и DARIAH“, в партньорство с Института за математика и информатика, Институт за балканистика с Център по тракология, Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей, университетските центрове СУ, НБУ, ШУ, ЮЗУ, БСУ, Сдружение „Булгариана“, фирмите „Сирма медия“ и „Онтотекст“, Исторически музей – София и НБИВ. Проектът е за пет години (2018-2023 г.) и се осъществява чрез Изпълнителна агенция „Оперативна програма „Наука и образование за

интелигентен растеж“ на Дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми“ към МОН. Координатор от звеното е проф. д-р С. Бърлиева (<https://www.libplovdiv.com/index.php/bg/klada-bg>).

2. „Изграждане и развитие на Център за върхови постижения „Наследство БГ“, в партньорство със СУ „Св. Кл. Охридски“, ТУ-София, УАСГ, НСА „Васил Левски“, НИГГГ-БАН, ИЕФЕМ-БАН, ИИИЗК-БАН, ИЛ-БАН, ИБЦТ-БАН, НБКМ, РИМ-София. Проектът е за 5 години (2018-2023 г.) и е по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“, Процедура BG05M2OP001-1.001 „Изграждане и развитие на центрове за върхови постижения“, Компонент 4 „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“. Координатор от звеното е проф. д-р С. Бърлиева (<http://www.nasledstvo.bg/>).

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2018 г.

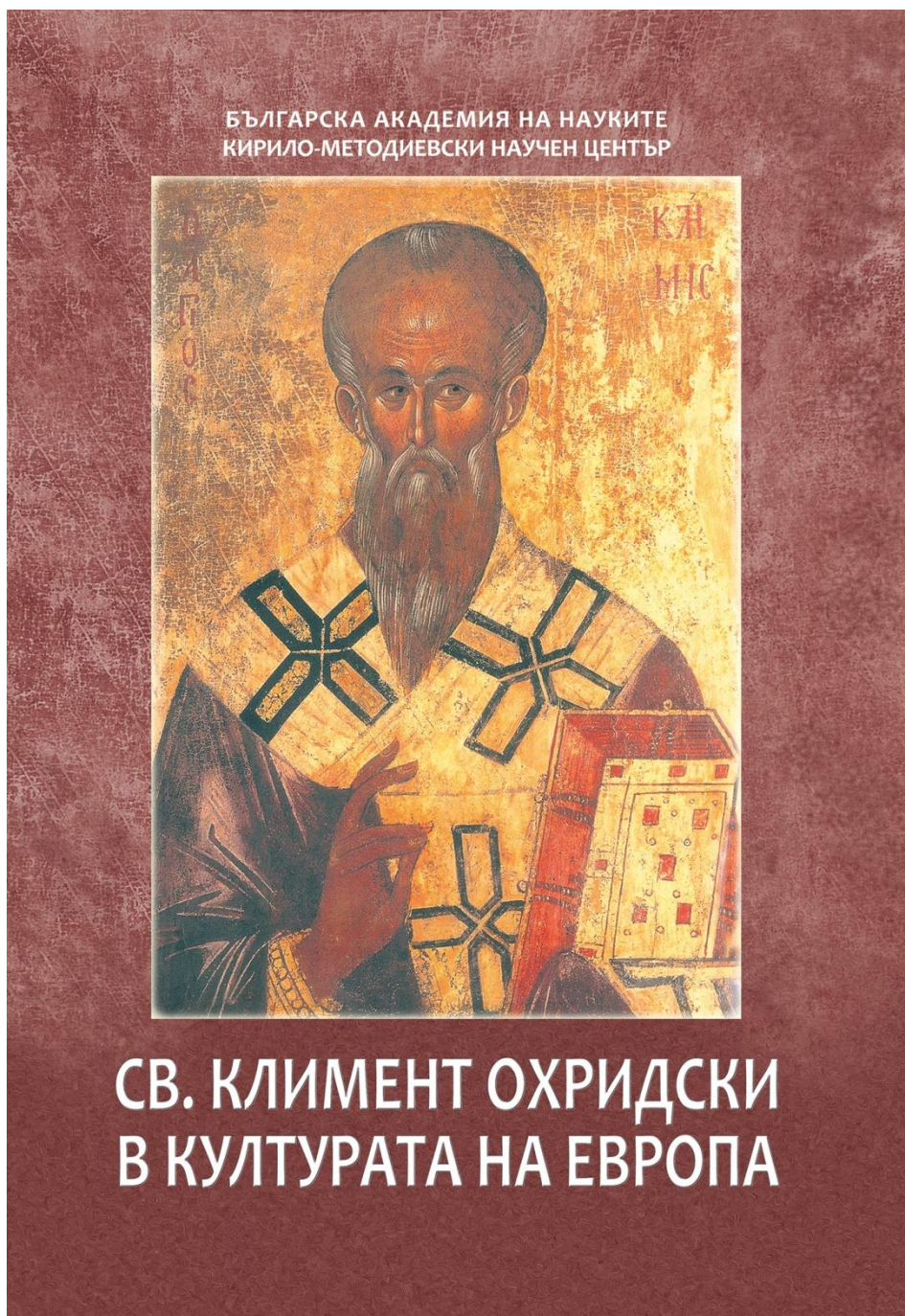
2.1. ЕДНО най-значимо научно постижение и съответната графична илюстрация към него с кратък подфигурен текст.

„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ В КУЛТУРАТА НА ЕВРОПА“. София, КМНЦ-БАН, 2018 г. 912 стр.

Сборникът включва статии на 56 учени от 11 държави (Австрия, България, Германия, Гърция, Италия, Литва, Македония, Русия, Словакия, Словения и Сърбия). Той е резултат от проведената Международна научна конференция „Св. Климент Охридски в културата на Европа“, организирана от БАН и СУ „Св. Кл. Охридски“ (София, 25–27 ноември 2016). Събитието бе организирано по случай 1100-годишнината от Успението на св. Климент Охридски, годишнина, която бе включена в културния календар на ЮНЕСКО за 2016 г. по предложение на БАН, иницирано от КМНЦ и с подкрепата на Националните славистични комитети на България, Гърция, Италия, Македония, Полша, Русия, Словакия и Сърбия.

Сборникът прави впечатление с богатството и разнообразието от теми и проблеми във всички основни области на хуманитаристиката, които показват мащабността и интердисциплинарния характер на съвременните разработки върху Климентовата проблематика. Той не само откроява въпросите, по които се работи активно през

последните десетилетия, но и представя различни гледни точки и подходи при проучването им.

Предната корица на сб. „Св. Климент Охридски в културата на Европа“ (София, КМНЦ-БАН, 2018).

2.2. ЕДНО най-значимо научноприложно постижение и съответната графична илюстрация към него с кратък подфигурен текст.

КМНЦ отчита за най-значимо свое научноприложно постижение за 2018 г. организирането на **честванията на светите братя Кирил и Методий в Майските дни на културата**. Те започнаха на 10 май 2018 г. в Големия салон на БАН с академичното тържество „Корени на българската духовност и знание“. На събитието по покана на БАН присъства и делегация на Македонската академия на науките и изкуствата. По Програма бяха представени: изследванията по кирилометодиевистика в БАН от Освобождението до наши дни и съвременните перспективи за тяхното съхранение и развитие; сборника „Св. Климент Охридски в културата на Европа“; концерта „Възрожденски школки песни за празника“ на хорове на НГДЕК „Константин-Кирил Философ“. След академичното тържество беше открита изложба „Възрожденски щампи и йерусалимии, съхранявани в РИМ-Варна“, съдържаща оригиналните произведения, които за първи път гостуват в столицата.

Честването продължи на 14 май 2018 г. с Международен научен семинар, организиран в гр. София от КМНЦ, с лектори от България и гост-лектори от Руската академия на науките (Москва) и от Института по славистика на Ягелонския университет (Краков, Полша). На 16 май 2018 г. беше представен сборникът „Благовестие и мисия. Мисионерско и просветителско дело на светите братя Кирил и Методий и свети Климент Охридски“. Събитието, организирано от Богословския факултет на СУ и КМНЦ, се състоя в залата на Етнографския музей при ИЕФЕМ-БАН, а тържествената презентация започна още на 11 май с откриването на изложбата на КМНЦ „Кирило-Методиевската идея в православното християнство“ в сградата на Богословския факултет на СУ.

На 23 май 2018 г. в Големия салон на БАН се състоя ежегодното Тържествено академично честване по случай 24 май, Деня на българската писменост и култура. Тази година встъпителното слово на тема „Св. Кирил и Методий – покровители на Нова Европа“ бе произнесено от проф. д-р Славия Бърлиева, директор на КМНЦ при БАН. На събитието беше открита и изложбата „Образите на св. Седмочисленици в съвременната българска иконопис“, която съдържа оригинални произведения на български автори, представяни за първи път пред публика.

Проф. д-р С. Бърлиева открива тържеството „Корени на българската духовност и знание“, Големия салон на БАН, 10.05.2018.

Част от официалните гости на събитието, Големия салон на БАН, 10.05.2018.

Изложбата „Възрожденски щампи и йерусалимии, съхранявани в Рим-Варна“ преди официалното откриване от гл. ас. д-р Ивета Рашева, Централно фоайе на БАН, 10.05.2018.

Проф. д-р С. Бърлиева произнася въстъпителното слово „Св. Кирил и Методий – покровители на Нова Европа“, Големия салон на БАН, 23.05.2018.

Председателят на БАН акад. Ю. Ревалски на откриването на изложбата „Образите на св. Седмочисленици в съвременната българска иконопис“, с нейния автор гл. ас. д-р Т. Григорова и проф. д-р С. Бърлиева, Централно фоайе на БАН, 23.05.2018.

3. МЕЖДУНАРОДНО НАУЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ЗВЕНОТО

КМНЦ полага усилия да бъде координатор на кирило-методиевските изследвания в световен мащаб, както е заложено и в *Националната стратегия за развитие на науката в България 2017-2030*. Дейността на сътрудниците през 2018 г. се изразява отново в постоянни научни инициативи и различни по тип международни сътрудничества, като:

1. Участие на звеното в международни научни проекти. През 2018 г. продължи работата по 4 проекта:

- ✓ Scriptura&Cultura: ръкописните колекции като общо европейско културно наследство (с Библиотеката на Румънската академия на науките);
- ✓ From the Holy Land to the Holy Church: Apostolic Missions and Pilgrimage and the Formation of Christianity during the Late Antiquity and Middle Ages (с Еврейския университет в Йерусалим);
- ✓ The City in the Dynamic of Culture – reflections and inspirations on the field of South Slavic literatures and cultures from Middle Ages to Postmodern times (с Полската академия на науките);

- ✓ Medieval Church Law Sources and Their Slavic Reflections in the European Juridical Culture (с Института по славистика на Словашката академия на науките).

Като резултат от тези проекти бяха реализирани научни командировки на сътрудниците за участие в конференции, за конкретни проучвания на ръкописи, написани бяха редица статии. Като най-важни и видими за обществото резултати трябва да се отбележи:

- 1) Реализирането на колективната монография „Užhorodský rukopisný Pseudozonar. Pravidlá mníšskeho a svetského života z prelomu 16.–17. Storočia /Ужгородский рукописный Псевдозонар. Правила монашеской и светской жизни рубежа XVI–XVII вв.“, издадена през 2018 г. от Словашката академия на науките (автор от КМНЦ е доц. д-р Д. Найденова);
- 2) Реализирането на изложбата „Възрожденски щампи и йерусалимии, съхранявани в РИМ-Варна“, съдържаща оригиналните произведения, експонирани за първи път на 10.05.2018 г. в Централното фоайе на БАН, към която през 2019 г. от печат ще излезе албум (автор на изложбата е гл. ас. д-р И. Рашева).

2. Лично участие в международни научни проекти (извън звеното): През 2018 г. петима учени от КМНЦ са сключили договори с научни институции и университети: проф. д-р С. Бърлиева с Университета в Братислава, доц. д-р Д. Найденова с Румънската академия на науките, доц. д-р И. Трифонова със Свободния университет в Берлин, доц. д-р М. Иванова с Полската академия на науките и с Архива на руската емиграция, доц. д-р М. Скарпа с Академия Брера в Милано (Италия).

3. КМНЦ участва активно в европейската програма за образование, обучение, младеж и спорт „Еразъм+“. По тази програма КМНЦ е в договорни отношения с 10 институции: Лисабонския университет (Universidade de Lisboa (P Lisboa 02)); Университета в Неапол (Università degli Studi di Napoli “L’ Orientale” (I Napoli 02)); Университета в Удине (The University of Udine (I Udine 01)); Лодзкия университет (University of Lodz (PL LODZ 01)); Изследователския център „Валдемар Церан“ към Лодзкия университет (University of Lodz (PL LODZ 01), Waldemar Cerana Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe CERANEUM; Университета „Константин Философ“ в Нитра, Словакия (Constantine the Philosopher University in Nitra (SK NITRA 01) (Humanities – Philology); Ягелонския университет в Краков (Pl Krakow 01 Jagiellonian University); Университета в Познан (Pl Poznan 01- Adam Mickiewicz University in Poznan. Faculty of Polish and Classical Philology Institute of Slavic Philology; Атинския университет

(G ATHINE01) University of Athens, Faculty of Slavic Studies; Славянски семинар, Университет „Албрехт Людвиг“ във Фрайбург (Slavisches Seminar, Albrecht-Ludwigs-Universitaet Freiburg (D FREIBUR01).

През 2018 г. бе сключено и ново споразумение с Университета в Месина (Италия).

По тази програма за периода от 27.09. до 27.12.2018 г. в КМНЦ се обучаваха и двама специализанти от Университета в гр. Месина (Италия) – Серена Антерини и Мартина Маджистро.

4. Гостувания на чуждестранни институции и външни спонсорства: проф. д-р С. Бърлиева е гостувала по покана на Италианската асоциация на славистите в гр. Рим (Италия); проф. д-р С. Николова е била финансирана за участие Международния конгрес на славистите, организиран на 20-27.08.2018 г. в Белград (Сърбия) от Международния комитет на славистите; доц. д-р И. Трифонова е била гост-изследовател за три месеца в Свободния университет в Берлин по покана на приемащата страна (01.02.2018–31.03. 2018 г. и 01-29.09.2018); доц. д-р М. Скарпа е бил в Санкт Петербург (Русия) по покана на Отдел „Ръкописи“ на Руската академия на науките.

5. Чуждестранни учени, гостували на КМНЦ: през 2018 г. това са 10 учени от три страни – един от Италия, един от Русия и осем от Полша.

6. Участие в научни мрежи: през 2018 г. КМНЦ е бил част от една национална научна мрежа – „Национална академична библиотечно-информационна система“ (НАБИС) и 2 международни – „Medieval Europe Mediaeval Cultures and Technological Resources“ и Международната научна мрежа “Pax Byzantino-Slava”.

4. УЧАСТИЕ НА ЗВЕНОТО В ПОДГОТОВКАТА НА СПЕЦИАЛИСТИ - форми на обучение и подготовка; сътрудничество с учебни заведения; външни заявители, включително от чужбина; анализ на състоянието, перспективи и препоръки

Сътрудниците на КМНЦ са желани преподаватели в най-престижните университети в страната и чужбина. Те са ангажирани с редица фундаментални дисциплини, както и със специализирани теми в областта на кирилometодиевистиката и нейните връзки с палеославистиката, византологията, латинистиката. КМНЦ има акредитация за обучение на докторанти в три научни специалности: теория и история на литературата (05.04.01); българска литература (05.04.02) и български език (05.04.17), както и да води обучение по

български език, съгласно Постановление № 103 от 1993 г. за осъществяване на образователна дейност сред българите в чужбина.

През 2018 г. КМНЦ участва в подготовката на специалисти чрез:

1. *Подготвяне на университетски курсове в бакалавърска и магистърска степен на обучение (извън системата на БАН).* През 2018 г. петима учени от КМНЦ са водили курсове в 5 университета: СУ „Св. Кл. Охридски“, ПУ „Паисий Хилендарски“, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Университета в гр. Месина и Университета в гр. Флоренция (Италия), или над 1000 учебни часа.

2. *По програма „Еразъм+“ във връзка с Програмата за преподавателска мобилност.* През 2018 г. 7 учени от КМНЦ проведоха общо 64 лекторски часа пред бакалаври, магистри и специализанти в седем европейски университета на шест страни – в Атина (Гърция), Лисабон (Португалия), Неапол (Италия), Нитра (Словакия), Краков и Познан (Полша), Фрайбург (Германия).

3. *Подготовка на специализанти, проведена в КМНЦ-БАН посредством ЦО и Програма Еразъм+.* През 2018г. четирима учени от КМНЦ са провели общо 220 учебни часа.

4. *Ръководство на докторанти и дипломанти.* През 2018 г. един учен от КМНЦ е бил ръководител на 2-ма докторанти в ПУ „Паисий Хилендарски“, а двама – на общо 5 бакалаври и магистри, съответно в ПУ „Паисий Хилендарски“ и в Университета КаФоскари (Венеция, Италия).

Трябва да се отбележи, че през 2018 г. трима докторанти на КМНЦ – Инна Димитрова, Моня Камуля и Красимир Поповски, бяха отчислени с право на защита.

5. *Участие в изпитни комисии и научни журита.* През 2018 г. четирима сътрудници на КМНЦ са участвали в общо 10 изпитни комисии към 7 университета и научни организации – Университета в Месина (Италия), Университета „Адам Мицкевич“ в Познан и Университета в Лодз (Полша), ПУ „Паисий Хилендарски“, СУ „Св. Кл. Охридски“, Националната художествена академия и КМНЦ-БАН.

6. *Рецензии и становища по процедури.* През 2018 г. седем учени от Центъра са взели участие с рецензии и становища по процедури за образователно ниво, научни степени и академични длъжности.

7. *Учебници и учебни помагала за студенти и ученици.* През 2018 г. гл. ас. Е. Зашев от КМНЦ е съавтор в 1 учебник по български език за 9 кл. и на 1 книга за учителя за 9 кл., като учебникът е издаден и електронно от издателство „Просвета“.

5. ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНТО И АНАЛИЗ НА НЕЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

5.1. Осъществяване на съвместна иновационна дейност с външни организации и партньори, вкл. поръчана и договорирани с фирми от страната и чужбина

През 2018 г. КМНЦ предприе конкретни действия съгласно Националната научна програма „Културноисторическо наследство, национална памет и обществено развитие“ (КИНПОР) и през следващите години очаква конкретни резултати.

5.2. Извършен трансфер на технологии и/или подготовка за трансфер на технологии по договор с фирми; данни за полученото срещу това заплащане; данни за реализираните икономически резултати във фирмите (работни места, печалба, производителност, дял на новите продукти в общия обем на продажбите и т.н.)

През 2018 г. КМНЦ стана част от два проекта: 1. „Национална интердисциплинарна изследователска е-инфраструктура за ресурси и технологии за българското езиково и културно наследство, интегрирана в рамките на европейските инфраструктури CLARIN и DARIAH“, и 2. „Изграждане и развитие на Център за върхови постижения „Наследство БГ“, благодарение на които през следващите години очаква да има конкретни резултати по това направление.

6. СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНТО

Кирило-Методиевският научен център не извършва такава дейност.

7. КРАТЪК АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЗВЕНТО ЗА 2018 г.

Основната дейност на КМНЦ-БАН е научна. Щатният състав е 27 броя, 22 от които са научноизследователски. Разходите, извършени през 2018 г., възлизат на 434 848 лв. и са разпределени както следва:

1. 308 463 лв. са изразходвани за изплащане на възнаграждения на работници и служители, назначени по трудови правоотношения, което представлява 70.94% от общо разходваните средства през годината.

2. 19 749 лв. са изразходвани за изплащане на възнаграждения на персонал, нает по извънтрудови правоотношения, СБКО и болнични за сметка на работодателя и обезщетение при пенсиониране, което представлява 4.54% от общо разходваните средства през годината.

3. 60 698 лв. са изразходвани за задължителни осигурителни вноски за сметка на работодателя, което представлява 13.96% от общо разходваните средства през годината.

4. 28 074 лв. са изразходвани за изплащане на разходи с характер на издръжка, като: материали; вода, горива и енергия; разходи за външни услуги; разходи за командировки в страната и разходи за командировки в чужбина, което представлява 6.47% от общо разходваните средства през годината.

5. 12 315 лв. са изразходвани за изплащане на стипендии на докторанти, което представлява 2.83% от общо разходваните средства през годината.

6. 5195 лв. са изразходвани за придобиване на компютри и хардуер и стопански инвентар, което представлява 1.19% от общо изразходваните средства през годината.

7. 354 лева са изразходвани за заплащане на данък по ЗКПО, което представлява 0.08% от общо разходваните средства през годината.

Общо собствените приходи за 2018 г. са 5.12% спрямо утвърдения бюджет на звеното за 2018 г. в размер на 402 297 лв. Основните параграфи, по които са изразходвани средствата от тези източници, са за външни услуги и материали с цел обезпечаване разходите за отпечатване на книжните тела.

През 2018 г. са постъпили допълнителни суми по следните проекти:

1. Договор за безвъзмездна финансова помощ за финансиране на българска научна периодика в конкурс „Българска научна периодика – 2018 г.“ за финансиране на рецензирано българско научно издание с наименование „Palaeobulgarica“ – 6800 лв.

2. Договор за партньорство „КлаДа-БГ“ в размер на 5376 лв.

3. Проект за изграждане и развитие на Център за върхови постижения „Наследство – БГ“ в размер на 49 097 лв. (от общата сума 748 508 лв.)

8. ИЗДАТЕЛСКА И ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНОТО

Основната задача на издателската дейност са периодичните издания на центъра – сп. „Palaeobulgarica“ и „Кирило-Методиевски студии“, както и книги, тясно свързани с кирило-методиевската проблематика.

През 2018 г. бяха редактирани, отпечатани и разпространени кн. 4/2017 и кн. 1–4/2018 на сп. „Palaeobulgarica“. Техният общ обем е 616 печатни страници. В книжките са публикувани 40 материала, от които 21 статии, 19 рецензии, персоналии и информации за конференции. 18 от авторите са от България, а 15 от чужбина: Великобритания, Гърция, Израел, Италия, Полша, Русия, Словения, Холандия и Чехия. Проектът на сп. „Palaeobulgarica“ за конкурса „Българска научна периодика 2017 г.“ на ФНИ беше одобрен и със средствата бяха обезпечени дейностите по подготовката и издаването на списанието, както и по усъвършенстването на неговия сайт. През декември 2018 г. бяха обявени резултатите от конкурса за следващата бюджетна година, където списанието е класирано с максимален брой точки и е субсидирано отново.

През 2018 г. списанието кандидатства за Web of Science и Scopus, което налага много от дейностите да бъдат съобразени с изискванията на тези библиографски и реферирани база данни. За целта бяха положени значителни усилия за усъвършенстване на сайта на списанието, бяха направени и промени в начина на обработка и оценяване на материалите.

През 2018 г. излезе от печат „Кирило-Методиевски студии“, т. 26 (226 стр.). Томът съдържа 16 статии на 16 учени от 4 държави: България, Италия, Полша, Русия. През отчетния период беше издаден и сб. „Климент Охридски в културата на Европа“ (889 стр. + 8 цветни илюстрации + диск) с доклади от Международната научна конференция по случай 1100 години от Успението на св. Климент.

През 2018 г. в рамките на научнопопулярната поредица Библиотека „Легенди“, издавана от КМНЦ-БАН с главен редактор Е. Зашев, са редактирани и отпечатани 3 книги на известни български учени с общ обем 845 стр. Излезе от печат и сборникът с доклади „Хуманност, хуманизъм, хуманитаристика – ключови акценти в новата парадигма на

училищното образование“, издание на Palaeobulgarica и Фондация „Четири лапи“ с обем 110 стр.

9. ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАУЧНИЯ СЪВЕТ НА ЗВЕНТО

С протокол № 74066/12.03.2012 г., одобрени от УС на БАН са два научни ad hoc съвета за процедури, свързани със ЗРАСБ със следния състав:

1. проф. д-р Славия Бърлиева – КМНЦ
2. доц. д-р Татяна Мострова – КМНЦ
3. проф. д-р Веселка Желязкова – КМНЦ
4. проф. д-р Светлина Николова – КМНЦ
5. доц. д-р Бойка Мирчева – КМНЦ
6. доц. д-р Татяна Илиева – КМНЦ
7. доц. дн Ана Стойкова – Институт за литература
8. проф. д-рн Георги Попов – КМНЦ
9. проф. д-р Клементина Иванова – КМНЦ
10. доц. д-р Ивона Карачорова – ИБЕ
11. проф. д-рн Татяна Славова – СУ „Св. Климент Охридски“
12. доц. д-р Лиляна Грашева – Институт за литература
13. проф. д-рн Анна-Мария Тотоманова – СУ „Св. Климент Охридски“
14. доц. дин Димо Чешмеджиев – КМНЦ
15. проф. д-р Илия Илиев – Институт за исторически изследвания
16. проф. дин Аница Данчева – Институт за исторически изследвания
17. проф. д-р Миляна Каймакамова – СУ „Св. Климент Охридски“
18. доц. д-р Ангел Николов – СУ „Св. Климент Охридски“
19. доц. д-р Георги Николов – СУ „Св. Климент Охридски“
20. чл.-кор. Аксиния Джурова – ЦСВП, СУ „Св. Климент Охридски“
21. проф. дин Петър Ангелов – СУ „Св. Климент Охридски“
22. проф. дин Казимир Попконстантинов – ВТУ „Св. Кирил и Методий“
23. проф. д-рн Иванка Гергова – Институт за изследване на изкуствата
24. проф. д-рн Светлана Куюмджиева – Институт за изследване на изкуствата
25. доц. д-р Вася Велинова – ЦСВП, СУ „Св. Климент Охридски“

26. доц. д-р Маргарита Ваклинова – Национален археологически институт с музей

Със същото решение на Управителния съвет като научни съвети за нуждите на КМНЦ са определени Научните съвети на Института за български език, Института за литература, Института за исторически изследвания, Института за изследване на изкуствата и Института за балканистика с Център по тракология „Проф. Ал. Фол“.

10. КОПИЕ ОТ ПРАВИЛНИКА ЗА РАБОТА В ЗВЕНОТО – посочете линк към сайта на звеното, където е качен правилникът.

http://www.kmnc.bg/files/PDF/Pravilnik_za_vatreshnia_trudov_red_-_KMNC-BAN.pdf

11. СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ В ОТЧЕТА И ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ НЕГО СЪКРАЩЕНИЯ

БАН – Българската академия на науките

КМНЦ – Кирило-Методиевски научен център

КМНЦ-БАН – Кирило-Методиевски научен център при Българската академия на науките

МОН – Министерство на образованието и науката

ФНИ – Фонд „Научни изследвания“

ЦЕНТЪРА – Кирило-Методиевски научен център при Българската академия на науките